

PRILAGODBA MUZEJSKIH POSTAVA

Tiflološki muzej

Objavljeno Prije 1 mjesec / 21/10/2025
Napisao/la: IN-PORTAL

Foto: Tiflološki muzej

Primjer dobre prakse u prilagodbi muzejskih prostora svakako je Tiflološki muzej, jedan od rijetkih muzeja u Europi posvećen tematici osoba s oštećenjem vida, koji ujedno nastoji djelovati i kao pokretač promjena u društvu, mijenjajući percepciju osoba s invaliditetom

Poslušaj članak

Naziv tiflološki potječe od grčkih riječi *typhlós* (slijep) i *lógos* (riječ), a ideju o osnivanju muzeja potaknuo je učitelj i tiflopedagog Vinko Bek, osnivač Zemaljskog zavoda za odgoj slijepce djece u Zagrebu.

Muzej je osnovan još 1953. godine kao Tiflološki muzej Saveza slijepih Jugoslavije, a bio je smješten u jednom stanu u Bosanskoj ulici. Na sadašnju lokaciju, drugi i treći kat uglovnice u Draškovićevoj 80, preseljen je 1957. godine i jedan je od rijetkih prostora u Zagrebu namjenski projektiran za potrebe muzeja.

Najnoviji stalni postav muzeja iz 2008. godine, čija je autorica Željka Sušić dok oblikovanje interijera potpisuje arhitekt Željko Kovačić, u potpunosti je prilagođen za samostalno kretanje slijepih i slabovidnih osoba, dok širina prolaza i visina na kojoj su postavljeni eksponati omogućuje razgledanje i osobama koje se kreću pomoću invalidskih kolica.

Postav se sastoji od šest tematskih cjelina, a posjetitelji mogu doznati kako se slijepi školuju, kako se uči Brailleovo pismo i kako se snaći u potpunom mraku. Izdvajamo i likovne radove samoukih slijepih kipara: Sanje Fališevac, Ivana Ferlana i Remzije Dumišića. Iako nije izložena u stalnom postavu, jedna od posebnosti muzeja jest i vrijedna oftalmološka zbirka, zaštićena kao spomenik kulture. Tu su također i skulpture akademskih kipara te slike videćih umjetnika koje su tematski vezane za sljepoću, a zacijelo najzvučnije djelo koje se nalazi u muzejskom fundusu i izloženo je u stalnom postavu jest ulje na platnu Vjekoslava Karasa 'Slijepac i vila'. Ova slika potječe iz privatne zbirke Vinka Beka, svojevrsnoj preteći Tiflološkog muzeja, Karas ju je naslikao 1845. godine u Rimu, a motiv slike slijepi je starac s guslama i njegov unuk.

Izložbom kipara Remzije Dumišića 1961. godine započeo je ciklus izložbi Taktilne galerije, kako bi se slijepim posjetiteljima omogućilo da umjetničke radove upoznaju dodiriom, iako se sam naziv počeo upotrebljavati tek 1980-ih godina. Od tada pa sve do danas, Taktilna galerija predstavlja niz izložbi na kojima je ne samo dopušteno nego i poželjno dodirivati eksponate.

U sklopu Taktilne galerije izlagali su i mnogi afirmirani akademski kipari: izložba "Taktila '85" okupila je renomirana imena poput Koste Angelija Radovanija, Vere Dajht Kralj, Ive Frišića, Nade Oreš i drugih. Izložba je bila posvećena kiparu Vanji Radaušu, a bile su izložene i njegove medalje koje su se zbog svoje iznimne reljefnosti prirodno uklopile u taktilni karakter izložbe.

– Taktilna galerija bio je jedan do tada potpuno nepoznat koncept izlaganja na kojem su originalne skulpture akademski školovanih umjetnika ili slijepih umjetnika naivaca bile postavljene tako da su bile dostupne dodiru. To su bili neki začeci prilagodbe, no moramo naglasiti da ona nije počela ni prije deset, ni prije dvadeset ili trideset godina, već se proteže od samih osnutaka muzeja. U vrijeme kada je muzej još bio smješten u Bosanskoj ulici, prvi postav uključivao je i posebne vitrine s ladicama za slijepce osobe – inovativno rješenje koje je osmislio slikar Mijo Bišćan. Dakle od samih početaka su osnivači i djelatnici muzeja, kojih je tada bilo jako malo, razmišljali na način da je njihova publika specifična i da se zbog toga grada treba prezentirati na pristupačan i prilagođen način – ističe muzejska savjetnica Morana Vouk Nikolić.

Godine 2002. muzej je počeo širiti područje rada na sve osobe s invaliditetom, a prekretnica u prilagodbi, smatra Vouk Nikolić, bila je izložba 'Dodir antike' koju je muzej organizirao u suradnji s Louvreom i Arheološkim muzejom. Skulpture nastale prema antičkim uzorima mogle su se dodirivati, a videćim posjetiteljima bilo je omogućeno razgledavanje izložbe s povezom.

– Bio je to pionirski pokušaj potpune prilagodbe jedne izložbe osobama oštećena vida i za ono vrijeme i za Hrvatsku jako velik iskorak. Dobili smo tada i godišnju nagradu Hrvatskog muzejskog društva – ističe Vouk Nikolić.

Izložbom slovenskog umjetnika Marka Pogačnika 2014. godine prvi je put u Hrvatskoj prilagođena konceptualna umjetnost slijepima, dok je izložba Vlade Marteka godinu kasnije bila prva izložba suvremene umjetnosti u Hrvatskoj koja je u cijelosti prilagođena osobama s oštećenjem vida. Jedna od posljednjih prilagođenih izložbi iz ciklusa Taktilne galerije bila je i ona Anabel Zanze iz 2024. godine, u kojoj su moguće prepreke postale 'Ne-pre-pre-ke', što je bio i naziv izložbe.

Kao što smo već pisali, Tiflološki muzej provodi i edukacije za muzejske i kulturne djelatnike vezane uz pristupačnost prostora i sadržaja za osobe s oštećenjem vida. Iz tih edukacija proizašao je 2022. godine i priručnik 'Pristupačnost za sve – smjernice za inkluzivnu praksu', namijenjen osobama s invaliditetom s posebnim naglaskom na slijepce i slabovidne posjetitelje, ali i na starije osobe. Nedavno je predstavljen i nastavak ovog priručnika, 'Pristupačnost za sve 2', koji je nastao u suradnji s osobama s invaliditetom, a urednica Morana Vouk Nikolić kazala je kako se nada da će priručnik pridonijeti boljoj inkluzivnosti svih muzeja u Hrvatskoj.

Lana Bunjevac

Članak je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

POVEZANE TEME: #AEM #AGENCIJA ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE #INMREŽA #ISTAKNUTO #LANA BUNJEVAC #OSOBE S INVALIDITETOM #PRILAGODBA MUZEJSKIH POSTAVA #SLJEP I SLABOVIDNE OSOBE #TIFLOLOŠKI MUZEJ

IN-PORTAL

In-Portal vlasništvo je svih onih kojima je bolji život svih osoba s invaliditetom, kako u Hrvatskoj tako i u svijetu, primarna briga.

Iz svijeta

in Komentar

in Metropola

NAJNOVIJE U TRENDU VIDEO

VIJESTI / Prije 16 minuta
Privatno: TOMAŠEVIĆ Tržnica Dolac zasjač će u novom ruhu

VIJESTI / Prije 10 sati
Privatno: MOBY U ARENI Arhitekt glazbenih emocija premijerno u Hrvatskoj

KULTURA / Prije 11 sati
KNUŽNICA ZA SLJEPCE Pristupačni formati za one s teškoćama

Vremeplov

Disability Digest

Arhiva vijesti